

forbundet med temmelig store Vanskeligheder for den i Løbet af en Maaned, som det her er antydet, at skulle bestemme sig for disse Forhold. Ligeledes vil det blive meget vanskeligt for de vedkommende, der have meldt sig som Eiebhavere til disse Lodder at bestemme sig saa hurtig, efter at Betingelserne ere dem forelagte. Særlig naar der tages Hensyn til, at det er Tanken, at Loven skal udføres med eet Slag, hvad jeg forøvrigt har antydet forekommer mig mindre heldigt, synes Fristerne mig meget korte. Søvrigt vil jeg med disse korte Bemærkninger paa det bedste anbefale Lovforslaget, idet jeg udtaler det Haab, at de Vanskeligheder, der vilde være forbundne med at bringe det til Udførelse, maa kunne overvindes, og at Lovforslaget maa faa en saadan Form, at det maa kunne faa Tilslutning paa de forskellige Steder, hvor det er nødvendigt, navnlig i begge Rigsdagens Afdelinger.

Mesner: Med den smukke humane Tanke, som ligger til Grund for dette Lovforslag, sympatiserer jeg selvsølgelig, idet jeg føler mig overbevist om, at Udlægningen af Havelodder til Smaaafarssfolk paa Landet vil blive baade til Fordel og til stor Glæde for dem, ligesom jeg føler mig overbevist om, at det vil blive til Betsignelse for de Folks Børn, naar en saadan Havelod bliver udlagt til dem. Det er ikke alene en Glæde for Børn at kunne arbejde, more sig, lege ude i Haven, men det er ogsaa sundt for dem at være ude i den friske Luft og have den Betskæftigelse, som kan faaes for Børn i Haven. Derfor mener jeg, at det er noget, vi særlig maa lægge Mærke til, at det er ikke alene de ældre, vi hjælpe paa denne Maade baade i økonomisk Henseende og med Hensyn til Tilfredsheden, men det er ogsaa særlig Børnene, vi maa tænke paa. Der gøres saa meget i Samfundet, men i alt Fald er der hos mange en overordentlig god Vilje til at gøre meget for Ungdommen; men jeg tror virkelig, det er en af de Veje, ad hvilke vi kunne gøre uhyre meget for Børnene og derigennem for at faa sunde, livsglade og livskraftige unge Mennesker. Jeg mener nu rigtignok, at det ikke alene er Landbefolkningen, vi bør tage Hensyn til. De Goder, som erhverves for Landbefolkningen, ville ogsaa fuldt ud kunne erhverves for Købstadbefolkningen, hvis der bliver Haver til dem med. Jeg indser godt, at det har mange Vanskeligheder at faa det i Stand for Byernes Vedkommende; men jeg mener, at en god Vilje kan trække et stort Læs, og saa vi først Djerne rigtig op for, hvilken Betydning det har baade for ældre og yngre, ville vi maafee

ogsaa gøre os Umage for at lægge Skuldre til for ogsaa at bære denne forøgede Byrde. Naar man har set, hvor stor en Glæde det er for Børn at arbejde i Haven, kan man ikke andet end vedblive at holde paa den Tanke, at der bør gøres noget saadant. Jeg har kendt en Mand med 6 Børn; saa snart de begynde at blive saa store, at de kunde haandtere et lille Haveredskab, fik de hver sin Have paa omtrent 100 Kvadratalens Størrelse, indhegnet med Stikkelsbærbuste, Ribsbuste og Røddebuste, altsaa saaledes, at Hegnet alene havde stor Tiltrækningskraft for Børnene. Men at se de smaa Børns Glæde over at kunne tilbringe deres Fritid der i Haven ved at grave, luge og holde Haven i Orden, det var for denne Fader en overordentlig Tilfredsstillelse. Jeg kender ham godt og har tit haft Glæde af at se derpaa. Disse Børn bleve ved at tumle med Haven, ligesom de vare ganske smaa, og det var dem en Glæde at arbejde for at kunne overgaa hinanden, at faa Orden i Haven og faa de smukkeste og bedste Frembringelser i Haven, saa at de ad den Vej virkelig fik et Begreb om, at det ikke alene er Fornøjelse, det gælder om her i Livet, men at det kommer an paa en Fornøjelse, som tillige kan være til Nytte baade for en selv og for andre. Derfor mener jeg, det har sin store Betydning, at man søger at komme til at faa det klaget, at det kan hjælpe baade paa ældre og yngre. Og der er een Ting til med Hensyn til den ældre, som jeg ogsaa skal tillade mig at gøre opmærksom paa. Jeg mener, at det er ikke alene en Fordel og en Fornøjelse for den ældre, selv at arbejde og være i den friske Luft, men der er een Ting til: Der er en uhyre Mængde Arbejdere, som anvende al deres Tid og Kræfter i andres Tjeneste — for dem mener jeg, det maa være en overordentlig Tilfredsstillelse, naar de kunne have noget at gøre for sig selv, noget, hvorved de hos sig selv kunne føle: Det er vort eget, der have vi Lov til at gøre, hvad vi ville, der have vi en selvstændig Virksomhed. Det maa absolut virke tilfredsstillende og velgørende paa saadanne Mennesker. Ogsaa det, mener jeg, er et stort Gode, som man ikke maa se bort fra. Altsaa med andre Ord: Jeg vilde ønske, at det maa blive muligt at staffe alle Smaaafarssfolk baade paa Land og i By saadanne smaa Haver, hvor de kunne høste Fordel, men i Særdeleshed den Fordel, det giver at blive lykkelige og tilfredse Mennesker i Samfundet, som ogsaa blive i Stand til at udbrede Hygge og Lykke omkring sig. Men som sagt, jeg indser ogsaa de Vanskeligheder, der ville være forbundne med at faa dette sat igennem, og navnlig